

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ЗДІЙСНЕННЯ НАГЛЯДУ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ОХОРОНОЮ, ЗАХИСТОМ, ВИКОРИСТАННЯМ ТА ВІДТВОРЕННЯМ ЛІСІВ В УКРАЇНІ

Сергій Юрійович КОЛІСНІЧЕНКО,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*
<https://orcid.org/0009-0004-1047-0169>

У юридичній літературі наводиться ціла низка визначень поняття «адміністративна процедура», втім більшість із сучасних дослідників-адміністративістів, як справедливо підкреслює В. Б. Авер'янов, виходять із того, що під зазначеною процедурою слід розуміти множини послідовно здійснюваних дій, спрямованих на розгляд і вирішення конкретних адміністративних справ і прийняття індивідуальних адміністративних актів. Із таких дій, зазначає науковець, складаються адміністративні провадження [0, с.10]. В. Б. Авер'янов наголошує, що адміністративні процедури здатні істотно сприяти підвищенню ефективності реалізації публічної влади, чіткому виконанню функцій і повноважень органів та посадових осіб. Але головне, зауважує дослідник, — вони покликані забезпечити необхідну послідовність в реалізації громадянами своїх прав і охоронюваних законом інтересів та стати дійовим засобом протидії суб'єктивізму з боку службовців органів виконавчої влади. Крім того, принципово важливим є те, що завдяки адміністративним процедурам фактично як би «вирівнюються» правові позиції суб'єктів владних повноважень та людини — на противагу відносинам так званої субординації, в яких, за звичай, перебувають суб'єкти управлінських відносин [0, с.10].

Слід відмітити, що на сьогодні існує й офіційне визначення поняття адміністративної процедури, зокрема, у Законі України «Про адміністративну процедуру» від 17.02.2022 р.№ 2073-IX наведене досить лаконічне визначення вказаної процедури, а саме – визначений законом порядок розгляду та вирішення справи [0]. Під адміністративною справою у вказаному законі розуміється справа, що стосується публічно-правових відносин щодо забезпечення реалізації права, свободи чи законного

інтересу особи та/або виконання нею визначених законом обов'язків, захисту її права, свободи чи законного інтересу, розгляд якої здійснюється адміністративним органом. Також, у цьому ж законі визначено поняття адміністративного провадження, що являє собою сукупність процедурних дій, що вчиняються адміністративним органом, і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення справи, що завершується прийняттям і, в необхідних випадках, виконанням адміністративного акта [0].

Отже, з огляду на вище викладені дослідницькі позиції щодо визначення поняття та призначення адміністративної процедури, можемо дійти висновку, що у контексті нагляду і контролю за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів в Україні під адміністративною процедурою слід розуміти закріплений у законодавстві порядок здійснення повноважними суб'єктами юридично значущих дій і прийняття відповідних рішень щодо перевірки та оцінки відповідності діяльності підконтрольних суб'єктів вимогам чинного законодавства у сфері охорони і захисту, використання та відтворення лісів, а також щодо застосування до таких суб'єктів певних заходів реагування у разі потреби. Процедура, справедливо відмічає І. В. Бойко, – це стандарт діяльності публічної адміністрації з вирішення справ щодо приватної особи шляхом прийняття актів, якими таким особам надаються права або на них покладаються обов'язки, а також у деяких випадках і виконання таких актів [0, с.234]. Підтримуючи позицію В. Б. Авер'янова, І. В. Бойко наголошує, що адміністративні процедури, здатні підвищувати ефективність управлінської діяльності, сприяти чіткому виконанню функцій і повноважень органів та посадових осіб. Але головне – адміністративні процедури забезпечують суворий правовий режим дотримання прав і свобод громадян і є дієвим засобом захисту проти суб'єктивізму й свавілля з боку службовців органів виконавчої влади. Невипадково в більшості європейських країн існують кодифіковані акти, присвячені дуже детальній регламентації таких процедур. Причому подібні закони в цих державах – це серцевина адміністративного законодавства. Вони визначають рівень демократії в державному управлінні [0, с.79; 0, с.114]. В. Б. Авер'янов акцентує увагу на тому, що саме запровадження уніфікованих процедур має істотно підвищити рівень

гарантованості прав і законних інтересів громадян та інших приватних осіб від порушень і свавілля з боку органів влади. Наявність єдиних правил адміністративної процедури, по-перше, забезпечує рівність усіх її учасників перед законом, оскільки до всіх однорідних справ застосовується однакова процедура. І по-друге, чітке законодавче визначення адміністративної процедури є необхідною умовою здійснення ефективного контролю (насамперед судового) за прозорістю і законністю діяльності органів влади [0, с.13].

З огляду на вище зазначене, можемо дійти висновку, що значення адміністративної процедури у розрізі досліджуваного нагляду та контролю полягає у тому, що:

а) процедура посилює гарантії захищеності прав і законних інтересів осіб, щодо діяльності яких здійснюються досліджувані нагляд і контроль, а також гарантії законності реалізації повноважними суб'єктами своїх владних повноважень, оскільки:

- по-перше, застосування цих повноважень відбувається не лише за наявності відповідних підстав, але й виключно у встановленому порядку, порушення якого є підставою для оскарження законності контрольно-наглядових заходів і прийнятих в наслідок їх проведення рішень;

- по-друге, вона (тобто процедура) забезпечує уніфікацію, прозорість та зрозумілість механізму втручання у діяльність підконтрольних суб'єктів;

- по-третє, зменшує вірогідність виникнення конфліктних ситуацій між сторона відносин контролю та нагляду;

б) процедура покликана підвищити доцільність, ефективність та раціональність рішень і дій суб'єктів нагляду та (або) контролю під час вирішення питань щодо необхідності здійснення відповідних заходів нагляду та контролю, підготовки їх проведення, безпосередньої реалізації цих заходів і вжиття заходів за наслідками їх проведення.

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В.Б. Значення адміністративних процедур у реформуванні адміністративного права. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 3. С. 8-14.

2. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р.№ 2073-IX / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

3. Бойко, І. Роль і значення адміністративної процедури у публічному адмініструванні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, № 69 (2022): с.229-236.* DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.69.39>

4. Авер'янов В. Б. Нові риси предмета українського адміністративного права. *Журнал Персонал. 2005. № 4. С. 76—81.*

5. Бойко І. В. Адміністративна процедура: поняття, ознаки й види. *Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2017. Вип. 33. С. 113-124.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2017_33_12